

C/2025/3827

10.7.2025

Motivering van de Raad: Standpunt (EU) nr. 4/2025 van de Raad in eerste lezing met het oog op de vaststelling van een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen

(C/2025/3827)

I. INLEIDING

1. Op 5 juli 2023 heeft de Commissie bij de Raad en het Europees Parlement een voorstel ingediend voor een gerichte wijziging van Richtlijn 2008/98/EG (hierna “de kaderrichtlijn afvalstoffen” genoemd), waarbij het accent ligt op afvalpreventie en -beheer in twee hulpbronnenintensieve sectoren: textiel en levensmiddelen. Het voorstel maakt deel uit van de Europese Green Deal en bouwt voort op initiatieven van de Commissie zoals het actieplan voor de circulaire economie, de “van boer tot bord”-strategie en de EU-strategie voor duurzaam en circulair textiel.
2. De ontwerprichtlijn is gebaseerd op artikel 192 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) (gewone wetgevingsprocedure).
3. In het Europees Parlement is de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid (ENVI) aangewezen als bevoegde commissie voor dit dossier. Op 13 maart 2024 heeft het Europees Parlement zijn standpunt in eerste lezing vastgesteld.
4. Op 25 oktober 2023 heeft het Europees Economisch en Sociaal Comité advies uitgebracht.
5. Op 12 juli 2023 heeft de Commissie haar wetgevingsvoorstel en de bijbehorende effectbeoordeling gepresenteerd aan de Groep milieu (WPE). De Groep milieu heeft het voorstel verder besproken tijdens in totaal acht vergaderingen. Op 25 maart 2024 heeft de Raad (Milieu) een oriënterend debat gehouden over de beoogde wijziging. Op 17 juni 2024 heeft de Raad zijn algemene oriëntatie vastgesteld.
6. Vervolgens zijn er op 22 oktober 2024 en 18 februari 2025 twee politieke trialogen gehouden, die hebben geleid tot een voorlopig akkoord tussen de Raad en het Europees Parlement. Op 19 maart 2025 heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers de compromistekst waarover tijdens de informele dialoog van 18 februari 2025 voorlopige overeenstemming is bereikt, goedgekeurd.
7. Op 18 maart 2025 heeft de Commissie ENVI van het Europees Parlement voor deze compromistekst gestemd. Daarna heeft de voorzitter van de Commissie ENVI op 20 maart 2025 een brief aan de voorzitter van het Comité van permanente vertegenwoordigers gezonden waarin hij verklaarde dat, indien de Raad zijn standpunt in eerste lezing vaststelt conform het voorlopig algemeen akkoord tussen beide instellingen, hij dan de plenaire vergadering zal adviseren het door de juristen-linguïsten bijgewerkte standpunt van de Raad in de tweede lezing van het Parlement zonder amendementen goed te keuren.

II. DOELSTELLING

8. De algemene doelstelling van de voorgestelde gerichte wijziging is tweeledig. Ten eerste streeft het voorstel wat afgedankt textiel betreft naar het verminderen van de milieu- en klimaateffecten, het verbeteren van de kwaliteit van het milieu en het verbeteren van de volksgezondheid in verband met het beheer van afgedankt textiel in overeenstemming met de afvalhiërarchie. Ten tweede streeft het voorstel wat levensmiddelenafval betreft ook naar het verminderen van de milieu- en klimaateffecten van voedselsystemen die zijn verbonden aan de productie van levensmiddelenafval en naar het verder voorkomen van levensmiddelenafval, om zo de voedselzekerheid te vergroten.

III. ANALYSE VAN HET STANDPUNT VAN DE RAAD IN EERSTE LEZING

9. Het standpunt van de Raad in eerste lezing bevat elementen waarover de twee wetgevers overeenstemming hebben bereikt.
10. Wat levensmiddelenafval betreft, zijn de twee wetgevers het voorlopig eens geworden over de volgende belangrijke elementen:
 - i) de doelstellingen voor de vermindering van levensmiddelenafval vormen een juridisch bindend instrument om levensmiddelenafval tussen nu en 2030 terug te dringen. Het niveau van de doelstellingen blijft voor zowel a) verwerking en productie als b) detailhandel en consumptie, met inbegrip van restaurants, cateringdiensten en huishoudens, op het niveau dat in het Commissievoorstel is vastgelegd, namelijk respectievelijk 10 % en 30 %. De referentieperiode waartegen die doelstellingen worden afgezet, is het jaarlijkse gemiddelde tussen 2021 en 2023, zodat de lidstaten het jaar 2020 kunnen uitsluiten aangezien de productie van levensmiddelenafval toen aanzienlijk werd beïnvloed door de COVID-19-pandemie. Het is echter toegestaan om een jaar vóór 2021 te gebruiken als er representatieve gegevens en methoden beschikbaar zijn. Daarnaast wordt er, om de lidstaten te helpen de doelstellingen voor de vermindering van levensmiddelenafval te halen, een correctiefactor voor toerisme geïntroduceerd vanwege de impact die het toerisme heeft op de productie van levensmiddelenafval;

ii) tijdens de evaluatie, die vóór 31 december 2027 moet plaatsvinden, zullen de voor 2030 vastgelegde doelstellingen voor de vermindering van levensmiddelenafval worden beoordeeld. Ook zal worden beoordeeld of er specifiek voor 2035 verdere reductiedoelstellingen moeten worden vastgelegd, en of er een correctiefactor moet worden ontwikkeld voor veranderingen in de voedselproductieniveaus die van invloed zijn op de haalbaarheid van die doelstellingen. Voorts zal de rol van de primaire productie bij het verminderen van levensmiddelenafval worden beoordeeld.

11. Wat afgedankt textiel betreft, zijn de twee wetgevers het voorlopig eens geworden over de volgende belangrijke elementen:

- i) micro-ondernemingen vallen binnen het toepassingsgebied, om een gelijk speelveld en grotere milieuvoordelen te waarborgen. Om deze actoren voldoende voorbereidingstijd te geven, wordt de toepassing van de in de richtlijn vastgestelde verplichtingen voor micro-ondernemingen uitgesteld tot twaalf maanden na de invoering van de regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid;
- ii) de uitvoeringstermijn voor de vaststelling van de regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid is bepaald op dertig maanden na de inwerkingtreding. Het voorlopige akkoord biedt de lidstaten de mogelijkheid om ultrafast- en fast-fashionpraktijken aan te pakken bij de afstemming van de vergoeding in het kader van regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid;
- iii) de algemene evaluatieclausule voorziet in 31 december 2029 als deadline voor de evaluatie van zowel de kaderrichtlijn afvalstoffen als de richtlijn betreffende het storten van afvalstoffen. Bij de evaluatie van de kaderrichtlijn afvalstoffen wordt de doeltreffendheid beoordeeld van de financiële en organisatorische verantwoordelijkheid van de regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, met inbegrip van de mogelijkheid om een financiële bijdrage te vragen van commerciële exploitanten van hergebruikfaciliteiten, de mogelijkheid om doelstellingen voor afvalpreventie, inzameling, voorbereiding voor hergebruik en recycling van afgedankt textiel vast te leggen, en de mogelijkheid om voorafgaande sortering van gemengd stedelijk afval in te voeren.

IV. CONCLUSIE

Het standpunt van de Raad bouwt voort op de hoofddoelstelling van het Commissievoorstel en komt volledig overeen met het compromis dat de Raad en het Europees Parlement, met steun van de Commissie, in de informele onderhandelingen hebben bereikt.

De Raad is derhalve van oordeel dat zijn standpunt in eerste lezing een evenwichtige weergave is van het resultaat van de onderhandelingen. Zodra de wijziging van de richtlijn is aangenomen, zal zij de vermindering van de milieu- en klimaateffecten van de textiel- en levensmiddelensector in de Unie bevorderen en tegelijkertijd bijdragen tot een meer circulaire en duurzame economie.
